

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

גיליון 3 - שנת תשפ"ה גיליון "לך-לך" – ח' חשוון תשפ"ה, 9 לנובמבר, 2024

לע"נ אמו"ר ר' יוסף-חיים ב"ר יעקב רוט ז"ל

ב"ה

"נקודה טובה" לפרשת "לך-לך" – סיפורו של ה'מבוא' החסר

התורה חתמה את הפרשה הקודמת - פרשת נח, בסיפור קצר על יציאת תרח ומשפחתו מאור כשדים לחרן ובמותו של תרח שם. ואילו פרשתנו - פרשת "לך לך", פותחת מיד בהתגלות הראשונית של הקב"ה לאברהם אבינו. התגלות שהפכה גם לניסיון של יציאה ועקירה מן הבית.

בעוד שאצל נוח ומשה רבנו (לדוגמה), התורה מרחיבה ומספרת על קורותיהם ועל תכונותיהם, ומתוך כך אנחנו מבינים מדוע הם נבחרו כמנהיגים, הרי שכאן התורה 'שותקת' ולא נותנת לנו כל רקע על אברהם.

לפנינו שאלות רבות, ללא מענה: מי היה אברהם טרם בחירתו, מה היתה מערכת היחסים בינו לבין תרח אביו. כיצד מת הרן ומדוע עזבו תרח ומשפחתו את אור כשדים. האם אברהם הגיע לגישה המונותאיסטית (האמונה באל אחד) בעצמו עוד לפני ההתגלות האל אליו. והאם להתגלות של "לך לך", קדמו התגלויות נוספות. מה היתה מטרת היציאה למסע של "לך לך" ובעיקר, מדוע דווקא אברהם נבחר לתפקיד החשוב הזה.

יש המכנים את הפער הזה בשם 'המבוא החסר'.¹ מבוא שאת חסרונו ניסו חז"ל להשלים במדרשיהם.

ושוב,² נשאלת השאלה. מדוע התורה לא משתפת אותנו במידע הזה מראש?!

יתכן והמטרה היתה להשאיר אותנו דרוכים וסקרנים, כדי שנחפש בעצמנו את התשובות. ואכן, המחפש ימצא את התשובה לכך, כשהיא רמוזה בלשונו של פסוק ה'.

התורה רומזת לנו על דרכו הרוחנית של אברהם כאשר היא מספרת שלחברתו של אברהם הצטרפו גם "הַנְּפֹשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחַרְוֹ"³ (בראשית יב, ה) - אנשים ונשים שאברהם ושרה קרבו לאמונה באל אחד. ללמדך שאברהם אבינו חיפש ומצא את אלוקיו בעצמו וקירב אנשים לאמונה באל אחד, עוד לפני ההתגלות האלוהית של "לך-לך".⁴

הרמב"ם בתחילת הלכות עבודת כוכבים מרחיב לנו את התמונה ומספר איך העולם כולו 'איבד' את אלוקיו והגיע לעבודה עבודה זרה החל מימי אנוש - נכדו של אדם הראשון. וכיצד אברהם אבינו חיפש ומצא את האל הבורא והיוצר, חידש את הקשר שנותק והפך להיות שגרירו של ה' בעולם האלילי. ואלה דבריו:⁵

¹ פרופ' יונתן גרוסמן בספרו אברהם.

² בדומה לשאלה ששאלנו בעלון פרשת בראשית.

³ ביטוי יחידאי שאינו מופיע בתיאורי מסע אחרים, דומים.

⁴ ראה בראשית רבה (תיאודור-אלבק), לך לך, פרשה לט, א ועוד.

⁵ המבוססים על דברי חז"ל.

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

כיון שנגמל איתן⁶ זה (אברהם) התחיל לשוטט בדעתו והוא קטן והתחיל לחשוב ביום ובלילה והיה תְּמִיָּהּ היאך אפשר שיהיה הגלגל הזה (הכוכבים) נוהג תמיד ולא יהיה לו מנהיג ומי יסבב אותו, כי אי אפשר שיסבב את עצמו, ולא היה לו מלמד ולא מודיע דבר אלא מושקע באור כשדים בין עובדי כוכבים הטפשים ואביו ואמו וכל העם עובדי כוכבים והוא עובד עמהם ולבו משוטט ומבין **עד שהשיג דרך האמת והבין קו הצדק מתבוננתו הנכונה, וידע שיש שם אלוה אחד... והוא ברא הכל ואין בכל הנמצא אלוה חוץ ממנו, וידע שכל העולם טועים...** כיון שהכיר וידע, התחיל להשיב תשובות על בני אור כשדים ולערוך דין (ויכוחים) עמהם ולומר שאין זו דרך האמת שאתם הולכים בה **ושיבר הצלמים** והתחיל להודיע לעם שאין ראוי לעבוד אלא לאלוה העולם... כיון שגבר עליהם בראיותיו בקש המלך (נמרוד) להורגו ונעשה לו נס (וניצל מכבשן האש) ויצא לחרן...

התפקיד להיות שגרירו של האל, עבר אח"כ ליצחק וליעקב "והיה הדבר הולך ומתגבר בבני יעקב ובנלוויים עליהם ונעשית בעולם אומה שהיא יודעת את ה' " (ומודיעה אותו).

משמעותה של מצוות האמונה בה' היא: הכרת ה', ידיעתו ויצירת קירבה אליו. להיות בבחינת "מבקש ה' " ו"דורש ה' ". ועל בסיס מצוות אלה באות גם המצוות הנוספות של אהבת ה' ויראתו.

מצוות שכל כולן מתבססות על התבוננות במעשה ה' בבריאה, בטבע ובהיסטוריה, בעבר ובהווה, בכל רגע ורגע.

וכך, אברהם אבינו "סולל הדרך", יכול להיות עבור כל אחד מאיתנו מודל ודגם בהתבוננותו, בעקשנותו, בדבקותו בדרכו ובעשייתו.

ואולי דווקא מן הסיבה הזאת, השאירה התורה את הדברים "שתוקים" ורמוזים, כדי למשוך את תשומת ליבנו אל דמות המופת הזאת, בתקווה שנלמד ממעשיו ונלך בדרכיו.

מברכת שמת רומ, ומתכילה ליוצא

אשה רוס

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה (במייל ו/או בווטסאפ), ניתן לפנות למייל:

rothmoshe@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל. **אהבת? הפץ בין חבריך.**

⁶ כל האבות נקראו בכינוי "איתנים" (מהרש"א חדושי אגדות, ב"ב טו ע"א).